

İKD buluşmasının ardından..

İlerici Kadınlar Dayanışma Derneği üye ve dostları, “kadın dayanışmasını yükseltmek, birlikte üretmek ve paylaşmak” şiarıyla 18 Kasım 2012 tarihinde İstanbul Beşiktaş’ta bulunan TMMOB Mimarlar Odası’nda gerçekleşen “İKD Buluşması”nda bir araya geldi. Kimileri yıllar sonra ilk kez buluşan kadınlar etkinlikleri ve bu türden buluşmaları arttırma sözü verdiler.

Etkinlik, kadın mücadelesinde yitirilen devrimci kadınlar anısına yapılan saygı duruşuyla başladı.

Program sunucuları Hazal Özta- man ve Fulya Uskalelier, ilk olarak en yakıcı gündem konusu olan açlık grevlerine değindiler. Cezaevlerindeki açlık grevlerinin kötü sonuçlar doğurmadan sona ermesinin sevindirici olduğunu belirttiler. Ardından, bu buluşmayı düzenlemekteki amacın öncelikle geçmişten bugüne ilerici kadın hareketine omuz vermiş kadınlar ile mücadeleyi bugün de sürdüren kadınları buluşturmak olduğunu söylediler. Salonda bulunan ve geçmişte İKD’ye omuz vermiş çok sayıda İKD’linin varlığı, bu amaca ulaşıldığının bir göstergesiydi.

Etkinlik programına, İKD’nin tarihçesinin anlatılmasıyla başladı: İKD, 3 Haziran 1975 tarihinde kuruldu. 4 yılda ülke çapında 33 şube, 35 temsilcilik ve 15 bin üyeye ulaştı. Kapatıldıktan sonra dahî yayını sürdürdüren *Kadınların Sesi* adlı dergiyi yayınladı. Sıkıyönetim mahkemesi tarafından kapatıldığı 28 Nisan 1979 tarihinden sonra da özellikle yoksul

gecekondulu halkı arasındaki mücadelesini sürdürdü.

İKD, “yüzyıllardır yasalarla, gerici gelenek ve göreneklerle ezilen, çifte sömürüye mahkûm edilen kadınların” sınıfsal ve toplumsal savaşımını her alanda verdi. İKD’nin eriştiği örgütlülük düzeyine *Kadınların Sesi*’nden yapılan alıntıyla değinildi: “Yaşam, İKD’nin emekçi kadınları örgütlemeye yürüttüğü politikanın doğruluğunu kanıtladı. İKD, en baştan politik görüşü ne olursa olsun, emperyalizmle bütünleşmiş bir avuç tekeli burjuvazinin dışında tüm sınıf ve katmanlardan kadınları örgütlemeyi hedefledi. Bugün İKD’nin üyeleri arasında sosyalistler, sosyal demokratlar olduğu gibi hiçbir politik bağlantısı olmayanlar da vardır. Üye yapısı başta işçi kadınlara, işçi emekçi eşlerine dayanmakla birlikte, memur, teknik eleman, doktor, öğretmen, avukat öğrenci, köylü, öğretim üyesi vs. binlerce kadını da barındırmaktadır.”

“İKD, kadınların yığınsal ve örgütlü biçimde eşitlik, demokrasi ve barış savaşımına katılmasını sağlamakta önemli başarılar elde etmiştir” denilerek İKD’nin geçmişteki şiarları, yürüttüğü kampanyalar ve eylemler hatırlatıldı. “Her işyerinde ve mahallede kreş”, “analar doğurur, faşistler öldürür”, “doğum izinleri uzatılsın ve birleştirilsin”, “tarlada, tezgâhta doğuma son”, “fantom değil, kreş”, “evlat acısına son”, “çocuklara ücretsiz süt” ilk defa İKD’nin yükselttiği taleplerdi.

1980’den sonra dernek çatısı olmadan, çoğunlukla genç kadınlarca yürütülen ilerici kadın mücadelesi de sunumda yer aldı. Ardından da, kurulduğu günden bugüne gelen birikime dayanarak, 6 Mart 2012 tarihinde İlerici Kadınlar Dayanışma Derneği’nin kurulmasıyla yasal yapısına tekrar kavuşan İKD anlatıldı. İlerici kadın çalışmasının ikinci evresinin bile on yıl öncesine dayanan bir geçmişi olduğu, buluşmaya katılanlar arasında 1970’li yıllarda çalış-

ma yürütenler olduğu gibi, 2000’li yıllarda ilerici kadın hareketine katılanların olduğu belirtildi. Bu kadınların hepsinin İKD’nin yeniden nasıl ayağa kaldırılabilceğinin konuşulduğu, günlerce uykusuz süren ev toplantılarında yer aldıklarına değinildi. İKD’nin, kuruluşundan itibaren kadınların sömürüldüğü, haksızlığa uğradığı her yerde kadın dayanışmasını büyütmek, mücadele yürütmek üzere kadın hareketinin içerisinde yer almaya başladığı belirtildi. İKD’nin tüzüğünde yer verdiği amaçlar okundu.

Serbest kürsü

1970’li yıllarda öğretmenlik yaptığı dönemde İKD’nin Balıkesir şube başkanlığı ile Marmara Bölge sekreteriyasında görev almış olan Vildan Sevil İstanbul dışında olduğu için internet üzerinden kurulan canlı bağlantı ile duygu ve düşüncelerini paylaştı.

“Bu topluluk beni yıllar öncesine götürdü, heyecanlandırdı. İKD dönemi yaşamımda hem topluma bir şey verdiğim, hem de toplumdan duygusal ve düşünsel olarak çok beslendiğim, çok etkileyici bir dönemdi.”

“Oysa bugün çok daha hırpalanmış, çok daha örselenmiş konumdayız; toplumun üzerinden buldozerler geçti. Kuşaklar arası bağlar özellikle kopartıldı. Gönül isterdi ki, biz eskilerle şimdi gencecik bu heyecanı duyan sizlerin bağlantısı daha önce kurulabilseydi, biz doğrularımızla yanlışımızla deneyimimizi sizlere aktararak sizler yola keşke daha donanımlı çıkabilseydiniz. Ne var ki hayat, bu sistem, bu sistemin darbeleri hepimizi çok örseledi. Hapishaneleri doldurduk, işkencelerden geçtik... Nice canlarımız gitti. Genç kuşaklar son

derece apolitize edildi. Şimdi, bu koşullarda şu ölü toprağını üzerlerinden atmaya kalkışan, buna çaba gösteren bu genç arkadaşlarımızla gerçekten onur duyuyorum, gerçekten çok sevgi duyuyorum, selamlıyorum bu çabayı. Azlık hiç önemli değil, bizler de o zaman çok azdık, ama çok kısa sürede toparlanabildik, çoğalabildik.”

“O günkü koşullarda bizlerin birikimi, kadın mücadelesinin bu topraklardaki tarihsel birikimi, bizim aldığımız miras da çok zayıftı... Ama biz şunu gördük; biz sisteme karşı savaşım vermek zorundayız. Salt kadın sorunlarını yüceltir, salt onlar için savaşım yaparsak, sistemi gözden geçiririz, esas olarak bizi ezen sistem. Ama kadının kadın olmasından kaynaklanan sorunları göz ardı edersek, kadın kitleleriyle bağlarımızı koparıyoruz, salt sınıf mücadelesinin özellikle ekonomik alandaki istemlerini öne çıkarırsak, eksik kalırız. O zaman ne yapmak gerekir... Sisteme karşı sınıfsal mücadeleyle, geniş bir tabanı kapsayacak biçimde emeği ile geçinen, evde de emek sarfeden, çalışmasa da tüm kadınların sorunlarını içerebilecek bağı kurmak gerekir.”

THY direnişçileri adına söz alan Deniz Pekbaş Eralp, konuşmasına, direnişin ilk günlerinden itibaren tüm eylemlerine katılarak onları yalnız bırakmayan İKD’lilere teşekkür ederek başladı. THY’deki özellikle kadın işçiler için daha da zor olan çalışma koşullarından bahseden Eralp, ellerinden çalınan grev haklarını mücadeleleri sonucunda geri aldıklarını belirtti. Eralp şunları söyledi: “Bu grev hakkının geri gelmesi çok çok önemliydi, çünkü biliyorsunuz işçi sınıfında, sendikalarda grev için çok mücadeleler verilmiş, çok bedeller ödenmiş. Yıllardan bu yana gelen bir tarihsel süreç var. Nasılsa grevi yasakladılar deyip arkamızı dönmüş olsaydık, bu, binlerce milyonlarca insanın yaptığını ezip geçmek olurdu. Biz bunu yapmadık, direnmeye devam ettik, grev hakkımızı geri aldık. Şimdi işe dönmek istiyoruz.”

Eralp, “hostes” olarak kadınların hava işkolunda yaşadıkları zorluklara da değindi: “Kadın hastalıklarında ve diğer rahatsızlıklarımızda çok fazla sorun yaşatan, çok stres yaşatan, çok depresyon yaşatan bir iş. Özel hayatınızda da zorlanıyorsunuz. Çocuğu olanlar başta olmak üzere, hepsinde ailevi sorunlar, gece gündüz farklılıkları, yaşadıkları sıkıntılar çok fazla. Tabii, bunlardan biri taciz. Taciz çok doğalmış, çok normalmiş gibi karşılanıyor. Sürekli gülüyoruz, sürekli makyajlıyız, zindeyiz, iyiyiz, hoşuz, bu da tabii hep farklı algılanıyor, özellikle de bizim toplumumuzda çok daha farklı algılanmasına sebep oluyor” diyerek, havayolu emekçisi kadınların yaşantısının görünenin ötesindeki arka planını aktardı.

Kadın mücadelesini ön planda tutan ve yakın zamanda kadın üyelerine yönelen tutuklamalarla karşı karşıya kalan KESK’liler adına Aliye Dülger konuştu. 8 Mart’ın ücretli tatil ilan edilmesi talebiyle gerçekleştirdikleri grevden sonra kadın üyelere saldırılar ve tutuklamalar olduğunu söyledi. Bu tutuklama ve saldırılarda İKD’nin KESK’li kadınları yalnız bırakmadığını belirtti.

Dülger “2012 yılı KESK için ciddi anlamda operasyonların düzenlendiği ve baskıların uygulandığı bir yıl oldu. KESK’in tasfiye edildiği hissine kapıldığımız dönemlerden geçiyoruz. 13 Şubat özellikle kadın arkadaşlarımıza yapılmış operasyonlardı. Biz bu süreçte mücadeleyi yükseltmeye çalıştık, her ay basın açıklamaları, oturma eylemleri düzenledik, bildiri dağıttık vs. yaptık. 3 arkadaşımız hâlâ tutuklu. Bu üç arkadaşımız için 13 Aralık’ta tekrar Ankara’da olacağız” dedi ve kadınları duruşmalara davet etti.

80 yaşındaki ablamız ve “Nazlı” isimli, bir anne ile kız çocuklarının yaşam mücadelesinin anlatıldığı romanı yazmış olan, kısa bir süre önce kalp ameliyatı geçirmiş olmasına rağmen bizleri yalnız bırakmayan Fatma Ural, sözlerine “Umarım bu topluluk yakın zamanda eski gücüne kavuşur ve Türkiye’yi titretecek olaylar yapabilir” diye başladı.

“Ülkemizde bir korku imparatorluğu kurulmuş, insanlar korkarak her şeyden uzak durarak hiçbir şeye yanaşmak istemiyorlar” diye konuştu. Sözlerine, “Pek çok aydın kadınlarımız var, fakat nedense kimileri başımıza bir şey gelmesin diye evlerinde oturuyorlar” diye devam eden Ural, “Aydınlardan konuşmuşken, içlerinden Behice Boran’ı unutmamak gerekiyor, onu saygıyla ve rahmetle anıyorum” diyerek, Behice Boran’ın ‘sosyalist olunmaz, sosyalist yaşanır’ sözlerini hatırlattı.

İKD’yi daha da ileriye götürmek gerektiğini belirterek, “Bunun için yoğun çalışmak lazım, ekip olarak, mahalle olarak, bölge olarak çalışmak lazım, gecekonduvarlarında, varoşlarda çalışmak lazım” dedi. “Cumhuriyet’le, Avrupa’da yokken Türkiye’de kadınlarımız seçme seçilme hakkını elde etti” diyen Ural, “Ülkemiz karanlığı hak etmedi... Saçma olaylar görüyorsunuz, kadınlara üç çocuk yapmasını emreden bir Başbakan görüyorsunuz. Hayretle karşılıyorum, böyle bir düzende yaşamayı bu yaşta ben istemiyorum. Bunun için çok çalışmamız lazım, çok çok özveride bulunmamız lazım” diye belirterek, kadınların bu cesarete sahip olduğunu vurguladı.

İKD adına söz alan Fatma Şenden, konuşmasında kadınların karşı karşıya oldukları sorunlara ve İKD’nin bunlara karşı çözüm önerilerine değindi. Fatma Şenden, buluşmayı düzenlerken kadınları da yakından ilgilendiren cezaevlerindeki açlık grevleri gibi ağır bir gündemle karşı karşıya olduklarını belirtti. Ülkemizde pek çok halkın kadınlarının ekonomik ve sınıfsal beklentilerinin yanı sıra, anadillerini kullanma ve diğer özgül hak talepleri olduğunu, kimlik sorunlarının çözülmesi beklediğini söyledi.

“Yanbaşımızda Suriye halkının emperyalist güçler tarafından çoluk çocuk, kadın, yaşlı demeden katledilmesi ile karşı karşıyayız. Eğer bugün Suriye’deki, Ortadoğu’daki savaşa karşı durmazsak, aynı şeylerin kendimize yöneleceğini unutmayalım. Kadınların şiddet sorunu var,

ekonomik sorunları, medeni haklar sorunu var, toplumsal ve siyasal hak talepleri var. Emekçi kadınların sorunları var; çalışan kadınlarımızın hâlâ ‘eşit işe, eşit ücret’ sorunu var. Düşük ücret, güvencesiz çalışma sorunları var” dedi.

Demokratik ve siyasal-sosyal alandaki koşulların 1980 darbesi öncesinden hiç de farklı olmadığını belirterek, Alevi kadınların sorunlarının, azınlık hakları sorununun, kısacası demokratik hiçbir sorunun çözülmemiş olduğuna değindi. “Ne kazanım elde edildiyse bir bir geri alınıyor. Sosyal kazanımlarda hep gerileme içerisindeyiz. Kürtaj yasağı gündeme getiriliyor. Gericici AKP eliyle kadın bedeni üzerinden politika yapılıyor” diye konuştu.

Kadına yönelik şiddetin artarak devam ettiğini ve Sevim Kerimoğlu’nun İKD için yapmış ol-

duğu resme de yansıdığı gibi ‘kadın cinayetlerine son’ şiarının güncelliğini koruduğunu belirtti.

“Kadın” bakanlığımızın olmadığını, yalnızca “aileden ve sosyal politikadan” sorumlu bakanlığın bulunduğunu, ancak sosyal politika deyince bunun bizim ülkemizde ne yazık ki sermaye politikası anlamına geldiğini belirtti. Kadınların sosyal haklarının gün geçtikçe gerilediğini, neoliberal politikaların en başta kadın yoksulluğunu doğurduğunu ve kadın emeği sömürsünü artırdığına dikkat çekti.

Bunlara karşı geçmişte olduğu gibi İKD’nin çözümler önerdiğini ve mücadele yürüttüğünü belirterek “Vildan Sevil’in de söylediği gibi kadınların kadın olmaktan sorunlarıyla sınıfsal ve toplumsal sorunları birbirinden bağımsız değil” dedi.

İKD adına bir diğer konuşmayı yapan Demet Demir ise konuşmasında, trans kadınlarla ilgili yaşanan zorluklara ve karşılaştıkları ayrımcılıklara değinerek şunları belirtti: “Türkiye’de cinsel eğilim ve cinsiyet kimlikleri üzerinden henüz yasal bir şey yapılmadı, çalışmalar olmasına rağmen AKP hükümeti bunu hâlâ askıya almakta. Birçok trans kadın arkadaşlarım ve eşcinsel erkekler daha çok olmak üzere her gün birçok insan öldürülüyor. Son

on yıl içinde kadın cinayetleri de aynı şekilde yüzde 1400 arttı. Aynı şekilde EBT cinayetlerindeki artışın yüzde 500’lerde olduğunu tahmin ediyoruz.”

Demet Demir, sözlerine trans kadınların sorunlarına değinerek devam etti: “Birçok trans kadına diğer iş alanlarında çalışma hakkı verilmiyor. Bu nedenle birçok trans kadın, istemeseler de Türkiye’de fuhuş sektöründe çalışmak zorunda kalıyor. Diğer iş alanlarında çalışma

hakkı taleplerimiz olmasına rağmen özel sektör ve devlet sektöründe henüz çok fazla yer verilmiyor. Düne kadar birçok eşcinsel de aynı şekilde karşılaşıyordu, kimliğinden dolayı işinden atılıyordu, iş bulamıyordu. Erkek eşcinseller için, kadın eşcinseller için biraz daha farklı olmaya başladı 10-15 yıl öncesine kadar, ama trans kadınlar için hâlâ bir şey düzelmedi. Aynı şekilde evleri mühürleniyor ya da yaşadıkları mahalleden atılıyorlar, en son Avcılar’da yaşanan olaylarda olduğu gibi.”

Buluşmada kadınların kendi üretimleri olan fotoğraflardan, resimlerden, öykü ve şiirlerden oluşan bir sergi konsepti de yer aldı.

“Kadınların gözünden kareler” adlı sergideki fotoğraflardan bir kısmı grup hâlinde çıkılan fotoğraf gezisinin ürünüydü. Kimisi de derneğin katılmış olduğu çeşitli eylemlerin hatıralarda kalacak karelerinden oluşuyordu.

“Kadınların gözünden kareler” sergisinin eser sahipleri: Oya İşkur, Yıldız İsaoğlu, Emel Sarıgül, Aliye Dülger, Pınar Altuntaş, Hazal Yücel, Nilgün T.K., Eylem Erdemir, Nebahat Eryılmaz, Fulya Uskalelier, Sevim Kerimoğlu, Çiğdem Hande Gürkök, Aynur Sun, Merve Emre, Beste Karabulut, Y. K. Sancar.

Beste Karabulut’un “Mutluluk”, “İşyanımdır” ve Hollanda’dan Y. K. Sancar’ın “Barışa Dair” adlı şiirleri okundu.

Filiz Gökbakar, yaklaşan 25 Kasım’ın anlamını ön plana çıkaran “Red” isimli kadına yönelik şiddeti konu alan bir skeç sergiledi.

Sosyalist EBT Hareketi’nin mesajı: “Yoldaş örgütlenme İKD’nin mücadelesi ve mirasını devrimci duygularımızla paylaşıyor ve kadınların emperyalizme, faşizme ve gericiliğe karşı yürüttüğü özgürlük ve eşitlik mücadelesinde örnek teşkil etmesi temennisiyle İKD buluşmasını selamlıyoruz. Yaşasın kadınların eşitlik mücadelesi.”

İKD mücadelesinden kesitler içeren “Dünden bugüne İKD” başlıklı slayt gösterisiyle, 1975’ten bugüne İKD’nin kadınların kurtuluşu için yaptığı eylemlerden, yürüyüşlerden kesitler sunuldu. Yetgül Karaçelik’in hazırladığı slayt gösterisi, sözle okunanları başarılı biçimde görsel olarak bütün katılanlara anlattı.

Bu etkinlik için Güneşli Dünya’nın sadece kadın elemanları sahne olarak kadınların dayanışma coşkusunu ezgileriyle pekiştirdi. Güneşli Dünya’ya Aynur Sun eşlik etti.

Buluşmanın hatıralardan silinmemesi için üretilen İKD karanfilleri ve bastırılan rozetler gelenlere sunuldu. Kadınların kurtuluşu için dayanışmayı, mücadeleyi, örgütlülüğü büyütmek üzere yeni çalışmalarda tekrar yana olma dilekleriyle etkinlik sona erdi.

